

FARMÁŘSKÉ LISTY

Vydává Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů

Číslo 3

2018

Vážení čtenáři, Vážené čtenářky,

Vítáme Vás u našeho třetího a zároveň posledního vydání Farmářských listů v letošním roce. Zde jsme se zaměřili hlavně na experty, kteří mají co říct k rozličným tématům a my doufáme, že zde opět na naleznete nějakou inspiraci či radu, která se vám bude ve vašem podnikání hodit. Anebo alespoň ať je vám toto číslo relaxačním čtením.

Jelikož právě prožíváme krásný čas vánoční, chceme vám za celý Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů popřát krásné a pohodové svátky a vše dobré do nového roku.

Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů (dále také svaz) je samostatnou právnickou osobou sdružující právnické a fyzické osoby, které realizují svoji podnikatelskou činnost především v zemědělské výrobě. Jednou z hlavních aktivit svazu je prosazovat rovnoprávné podmínky podnikání v zemědělství vůči ostatním podnikatelským subjektům, podporovat vznik a činnost odbytových a zpracovatelských družstev a společností a podílet se na všestranném rozvoji venkova. Svaz se dlouhodobě podílí na nevládní agrární politice a je účasten všech významných aktivit v tomto směru.

Zemědělec roku 2018 – vyhlášení

Dne 27.11.2018 proběhlo slavnostní vyhlášení zemědělce roku. V rámci kategorie společensky odpovědný podnik náš svaz měl hned 2 finalisty.

Ocenění si převzala paní Zemanová a za rodinnou ekofarmu ocenění převzal pan Bílek. Tato kategorie je od letošního roku novinkou.

Vítězům samozřejmě blahopřejeme.

ČMSZP byl jedním z organizátorů a předseda dozorcí rady Ing. Kamil Surovík, předával ocenění všem krajským vítězům

Ministr Toman v Bruselu: Diskuze o SZP se posunula, návrh ale stále není zcela jasný a srozumitelný

Tisková zpráva – Některé povinnosti plynoucí z navrhovaných pravidel Společné zemědělské politiky (SZP) po roce 2020 jsou podle ministra zemědělství Miroslava Tomaně nesplnitelné. Například povinnost odevzdat každoročně nejpozději do 15. února výkonnostní zprávu je podle něj pro národní platební agentury velmi zatěžující a prakticky nereálná. Ministr Toman také jednal s německou ministryní výživy a zemědělství Julií Klöcknerovou a rumunským ministrem zemědělství a rozvoje venkova Petrem Daeou.

„Oceňuji, že jsme se v diskuzi o nové Společné zemědělské politice posunuli, stále však nejsem přesvědčený o tom, že nová pravidla budou jednodušší. Například povinnost zpracovat výkonnostní zprávu vždy do poloviny února je pro národní platební agentury téměř nesplnitelná. Pokud by se zpráva nemusela předkládat každý rok, mohlo by to být řešení. Platební agentury by se pak mohly soustředit na to podstatné. Tedy na to, aby zemědělci včas dostali vyplacené podpory,“ řekl ministr Miroslav Toman.

Další administrativní zátěž by členskými státy přinesla také povinnost vypracování Akčních plánů nebo nová

akreditace národních platebních agentur. Přechod ze současného nastavení na nový model implementace SZP má být podle ČR co nejhladší.

Ministři v rámci jednání Rady pro zemědělství a rybářství diskutovali rovněž o situaci na komoditních trzích. Ta je u většiny komodit v současné chvíli pod kontrolou, ČR však s obavami sleduje vývoj v sektoru cukru a vepřového masa.

„Po loňském zrušení výrobních kvót jsme svědky dramatického propadu cen cukru. Některé členské státy navrhuji zavést plošnou podporu soukromého skladování. Toto opatření nepovažuji za řešení problému, ale jen za jeho odkládání. Dle mého názoru je však na místě přímá pomoc pěstitelům cukrové řepy,“ uvedl ministr Toman.

Dlouhodobě problematická je situace i na trhu s vepřovým masem. V ČR klesla výkupní cena za živá prasata na nejnižší úroveň od roku 2010 (27,29 Kč za kg živé hmotnosti). Producenti jsou tak nuceni prodávat za ceny nižší než výrobní náklady. *„Vyzval jsem proto komisaře Phila Hogana, aby zavedl mimořádné cílené*

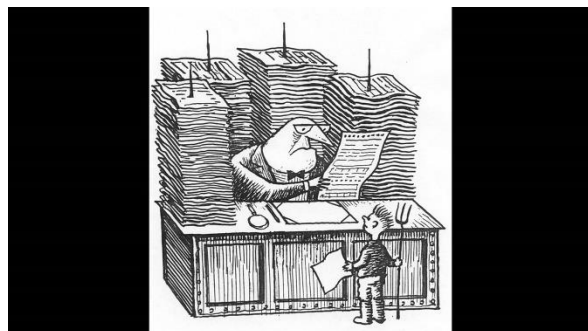
podpory, které by producentům cukrové řepy a vepřového masa kompenzovaly jejich kritickou situaci,"doplnil Toman.

Rada jednala i o výzvách v oblasti zdraví rostlin. Podle ČR je zásadní zajistit dostatečnou odbornou kapacitu a finanční zdroje pro práci dozorových orgánů a také důsledně dodržovat preventivní opatření před zavlečením a šířením nových škodlivých organismů rostlin.

„Na evropské zemědělce v posledních letech výrazně dopadlo omezení některých účinných látek na ochranu rostlin. U některých plodin se tak snížila nejen možnost účinné ochrany proti škodlivým mikroorganismům, ale i možnost předcházet vzniku rezistence střídáním účinných látek. Je tedy nutné zajistit vždy dostupnou alternativu,“řekl ministr Toman.

Při jednání s německou ministryní Julií Klöcknerovou a rumunským ministrem Petrem Daeou hovořil

o prioritách a možnostech spolupráce v rámci přípravy budoucí SZP.

Zdroj: Vojtěch Bílý, tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství

Uvítal bych, kdyby nám stát pomohl. Jak to, že dává daňové úlevy firmám ze zahraničí a ne nám?

Podle dalšího zpovídaného odborníka v oboru zemědělství je zapotřebí dostat mladé lidi na venkov a do malých měst. Ale nejde to pouhým nařízením či doufáním, že se samo něco změní. Je potřeba mladým lidem pomoci, aby sami chtěli pracovat a zůstat právě na menších městech a vesnicích. Stát by se měl stavět čelem k problematice půdy. Jednou by to mohl být opravdu velký a nenávratný problém.

Řekněte nám Váš názor na to, jak motivovat mladou generaci, aby pracovali/podnikali v agrárním sektoru?

Proto, aby mohli mladí začít podnikat, je zapotřebí, aby se rozhybal trh s půdou. Dát hlavně mladým lidem možnost, aby se k půdě dostali.

Na vesnicích a malých městech se také musí rozhybat zaměstnanost.

Mladí musí chtít žít na vesnicích a malých městech, ale takový život se jim musí usnadnit. Třeba zařizování veškerých potřebných dokumentů na úřadech by se pro ně mělo zjednodušit. Je potřeba zjednodušit i daňový systém, také digitalizace je v dnešní době potřebná.

Je velmi těžké začínat od nuly. Farmy by se měly předávat z generace na generaci dříve. "

Ne až když jsou lidé v důchodovém věku. Rodiče pak mohou být dětem poradci, a to by určitě usnadnilo jejich práci.

A co se týče zaměstnanců, ty udržíme jen a pouze penězi. Zde

by byla jistě dobrá alespoň částečná pomoc zemědělcům od státu.

Co Vás ve Vaší práci překvapilo ve Vaší zemědělské praxi?

Mě se líbí, když se krásy pasou, když roste obilí a mám rád i práci s kombajnem. Prostě ta práce komplexně je fajn.

Na této práci já osobně nacházím spoustu pozitivních věcí. A i když je to někdy těžké se zaměstnanci, tak se vždy nakonec domluvíme. Ale jsou i negativní věci, kterými jsem prošel. Například jsem jednou špatně naložil s penězi, ale i tím se člověk učí.

A také bych uvítal, kdyby nám stát pomohl. Jak to, že dává daňové úlevy firmám ze zahraničí a ne nám? Pak kontroly, vždyť jich je skoro deset měsíčně. To je strašná ztráta času a také to časem bere elán do toho podnikání.

Máte osobní zkušenosti ze zahraničí? Doporučil byste mladým vycestovat?

Já osobně jsem hodně cestoval a myslím, že to jsou velmi dobré zkušenosti. Vždy je lepší se

naučit již od zemědělců, kteří mají zkušenosti. I na špatných farmách jsem se něco naučil. Vzdělání cestováním je za mě dobrá zkušenost. I ve školách u nás by mělo být více exkurzí.

Co pro Vás znamená trvale udržitelný rozvoj venkova?

Jednak se musí začít komplexně rozvíjet podnikání na venkově. Ať už jde o služby například kadeřnické, ale i zdravotnictví a úřady. Vše by člověk měl vyřídit i na malém městě. Je problém, že za spoustou věcí musí obyvatel malé obce dojíždět nesmyslně daleko.

Lidé nevidí, jak důležité je, aby podporovali místní zemědělce a stát jim to zatím nedokáže vysvětlit. Ono, nejde o to, že v obchodním centru mohou například nakoupit o korunu

levnější brambory. Ale v tom místě tím uteče hodně peněz. Odvody státu jdou tam, kde podnikatel pracuje a pokud jsou to dovážené potraviny, pak to jde mimo naší zemi. On je to opravdu velký a propracovaný systém, který by měli lidé brát na vědomí.

Řekněte mi 3 zásadní problémy nynějšího zemědělského podnikatele?

První je rozhodně byrokracie. Druhá pak není zde ochrana od státu. Nemáme rovné podmínky a prostředí a je to tím, jak kdo to své podnikání dokáže ošidit. Stát nedokáže pohlídat, aby byly všichni měřeni stejnou měrou. A třetím problémem je to, že nám stát nedokáže zajistit dělníky. Reguluje nás a například průmysl nereguluje. Pak nemáme stejné podmínky k vyplácení zaměstnanců. A tím pádem nám zaměstnanci chybí. Například by pomohlo, kdyby lidé, co pracují v zemědělství neplatili sociální a zdravotní dávky.

A průmysl by měl zdanit 25% DPH. A pak by stát měl pohlídat, aby se odváděly daně tam, kde se skutečně podniká.

Precizní zemědělství je v současné době velmi diskutované téma. Ale myslím si, že se to stane velmi brzo přežitkem a bude nahrazeno efektivnějším způsobem hospodaření.

Zemědělství přináší neskutečnou pestrost a nutnost umět od všeho kousek. Jen ta byrokracie je a bude i nadále problémem našich zemědělců. A tak jak tomu bylo v minulosti, dnes a do budoucna, je potřeba se o půdu pečlivě starat. Tyto a mnoho dalších informací se dozvíte v následujícím rozhovoru s dalším odborníkem, který se s námi podělil o své mnohaleté zkušenosti.

Co Vás ve Vaší práci překvapilo ve Vaší zemědělské praxi?

Co všechno člověk musí řešit a udělat. Znáť od všeho něco, personalistu, zootechniku, býť traktoristou či elektrikářem. Prostě pozitivně i negativně pestrost té práce. Osobně mne překvapila šílená nejednotnost zemědělců a pojmenoval bych to „selská palice“ a paradoxně i přes logické vysvětlení nechtějí mnozí zemědělci přijmout či akceptovat realitu. Mají názor a přes to zkrátka nejede vlak.

Návrh hovoří i o snížení byrokratické zátěže, jaký je Váš osobní názor?

Ponížení byrokracie,... v tuto chvíli to nevidím moc reálně. EU je velký kolos. Už jen proto, jakým způsobem vypadá a trvá jakákoliv implementace nějakého pravidla. Maximálně se dá doufat, že bude na stejné úrovni. První signály naznačují, že byrokracie se nám bude zvyšovat. Ať již je to přesunutí greeningu a změn v SAPSových platbách.

Systém se tváří sofistikovaně, ale myslím si, že ti, co se nyní pohybují v zemědělství už mají systém zajetý, a pak to některým subjektům může vyvolat i demotivační efekt. Otázka je, zda je to směr, kterých chceme jít. Trošku se stáváme otroky celého systému. Bude na zvážení, zda stávající dotace stojí za úsilí,

které je třeba k jejich dosažení vyvinout.

Co si představujete pod pojmem precizní zemědělství?

Precizní zemědělství je v současné době velmi diskutované téma a souvisí se smart farmingem. Ale definoval bych jej, jako použití optimálního množství vstupu, v optimální dobu, na optimálním místě (pozemku). Je to blízká budoucnost zemědělství, které se rozvine do širšího měřítka. Ale myslím si, že se to stane velmi brzo přežitkem, třeba za 15 let bude nahrazeno efektivnějším způsobem hospodaření. A to i z důvodu upgrade na zemědělství 4.0. Už dneska je možné např. ve Francii obdělávat 80 ha za pomoci robotů. Inovace se stále posouvají a zvyšuje se jejich dostupnost.

Existují zde nějaké závady/mínusy proč nepřeskočit?

Stroj může fungovat optimálně, precizně, ale musí tam býť i spolupráce zemědělce, aby dodržoval třeba nitrátové směrnice. Podporovat by se mělo například investičními dotacemi, ale i velmi důležité je vzdělávání. Stále tam zůstává člověk jako kontrolní prvek.

Řekněte mi 3 zásadní problémy nynějšího zemědělského podnikatele?

Největším problémem je určitě půda – a její nedostatek. Pak vidím jako problém názorovou nejednotnost a neschopnost kooperovat (odbytové podniky). A další problémem je vstup různých nezemědělských subjektů do zemědělství a to především ze zahraničí.

Co pro Vás znamená trvale udržitelný rozvoj venkova?

Rozvoj venkova je určitě nutnost. Lidská společnost se nechová nejlépe vůči přírodě.

Například ohledně půdy a její degradace – dnes velmi diskutované téma. Je třeba dbát na to, komu je půda pronajímána. I stát by se měl k této problematice postavit čelem a více na tom pracovat. Ono nejde pouze o naši zemi, jde o celý svět.

Evropa pracuje a zlepšuje se ke vztahu k přírodě. Jako problematické vidím to, že nevyužíváme dostatečně místních zdrojů.

„Dovážíme přes celý svět produkty, které bychom nemuseli.“

V budoucnu se nám možná další generace budou divit, že systém globalizace vůbec fungoval. Doufám, že se v tomto ohledu posuneme dál a začneme místních zdrojů více využívat.

Zachraňme vodu: „Můžeme se snažit všude a bude to určitě užitečné a správné, ale dokud nepřevězmou odpovědnost vlastníci 2/3 našeho území v podobě zemědělské půdy, tak budeme většinou prohrávat a oni samozřejmě s námi.“

Pan Ing. Jaroslav Kršňák je mladým, ale zároveň zkušeným odborníkem, a jak už název článku napovídá, zabývájícím se vodou a zejména tou odpadní. Již přes deset let se aktivně podílí na inovativních řešeních, která se snaží problém řešit komplexně, a ne tak, jak bývá zvykem, tedy „za plotem už to není můj problém“. Níže budete mít možnost zjistit, zda je možné si pořídit kořenovou čističku odpadních vod i na vlastní jatka nebo i to, že každý z nás může přispět k zlepšení stavu našich vod, stačí jen přemýšlet, co do našich vod vypouštíme.

Můžete se nám v krátkosti představit?

Od počátku své vodohospodářské praxe, od roku 2007, se zabývám převážně přirozenými přírodními způsoby nakládání s vodou kolem nás. Podílím se na inovativních aplikacích vegetačních čistíren odpadních vod a jejich využití na pestré škále použitých vod ze zemědělství, průmyslu, obytných budov i znečištěných povrchových a podzemních vod. Jde mi hlavně o komplexní řešení problematiky a tedy minimalizaci znečištění zdrojové vody.

Pokud začneme s vodou již na počátku zacházet ohleduplně, tak si všichni ulehčíme mnoho práce i dalších prostředků. Hlavně po sobě zatím stále neumíme uklízet, i kdybychom chtěli napravit vše, a tak je trochu přemýšlení na počátku každého procesu, naší nejjednodušší ochranou před námi samými.

Setkáváme se s prohlášeními v tisku o tom, jak je potřeba zadržovat půdu v krajině, chránit kvalitu vody a samozřejmě snižovat množství odpadů. Z Vašeho pohledu/zkušeností, vidíte pozitivní kroky, které vedou tímto směrem?

Ano, to naštěstí vidím, ale budou to postupné kroky, které potvrzují i desítky let, protože se týkají úplně všeho, čeho se dotýká naše společnost a její potřeby. Voda k nám přichází čistá a každý z nás má možnost ji použít a neobohatit o látky, které jsou toxické, biologicky nerozložitelné, biologicky nevhodné aktivní atd. Pokud se nám podaří napravit tento přístup, tak vyřešíme největší zátěž pro čištění vod. Povrchové vody znečišťujeme všichni, protože tam ústí téměř vše. Podzemní

vody nejvíce plošně znečišťuje dnešní většinová forma zemědělství. Současné pokusy o nápravu se bohužel příliš často setkávají s odporem, většinou kvůli pohodlnosti a omezení výnosů. Ovšem bez rozumné změny budeme stále upřednostňovat zisk části z nás, nad celoplošným znehodnocováním půdy, vody, živočichů, rostlin a přímo lidského zdraví pro nás všechny. Z pohledu celé společnosti by bylo vhodné zdokonalit stávající koncepci ochrany vod, která bude zahrnovat všechny obory, jejichž činnost se dotýká čistoty vod i nepřímo. Kvantifikovat tyto vlivy, které se sami o sobě zdají být neškodné a jsou i takto povolené, ale pokud se sečtou s ostatními, tak zjistíme, že tato úvaha není ve výsledku pravdivá. Je to velmi komplikovaný úkol, který by měla suplovat odpovědnost primárních výrobců, ale bohužel potřeba zisku až příliš dovoluje přivírat oči.

Z praktického pohledu je nutné dnes pracovat na opačném principu, než na jakém se odvodnila naše krajina v minulosti. Je třeba zavodňovat horní oblasti polí, luk a lesů podél čistých horských toků, které lze řízeně vybřežít pro vyšší průtoky, tím podpoříme ochranu proti povodním a současně zavlažíte dotčené plochy. Rušit staré drenážní systémy tam, kde mají vody nedostatek. Podpoření vsakovacích rýh a průlehlů kdekoli v krajině, umožníme větší podíl relativně čisté dešťové vody transportovat do vod podzemních, opět výrazně omezíme povodňové průtoky. Vhodným obhospodařováním zemědělských pozemků lze hospodaření s vodou v krajině propojit v jeden funkční celek. Stačí vhodné členění jednotlivých pozemků, jejich rozdělení na menší svodné celky, návraty remízků, polních cest, promyšlené osevní plány, atd. Můžeme se snažit všude a bude to určitě užitečné a správné, ale dokud nepřevzmuou odpovědnost vlastníci 2/3 našeho území v podobě zemědělské půdy, tak budeme většinou prohrávat a oni samozřejmě s námi.

Měl jste možnost nahlédnout a připomínkovat novelu o vodním zákoně? Co vítáte a co zde chybí?

Novelu o vodním zákoně jsem přímo nepřipomínkoval, ale některá její témata jsme na ministerstvu řešili. Vítám povolení vsaku i pro soubory obytných budov, protože takto rozumná podpora decentrálního systému velmi odlehčí povrchovým vodám a umožní výměnu mnoha bezodtokých jímek, které z větší části neplní svojí funkci vůbec. Tím se dostáváme asi k největší problematice této novely, která je na jednu stranu velmi rozumná a na stranu druhou těžko realizovatelná. Jedná se o kontrolu vývozu bezodtokých jímek (žump). Z mojí praxe vidím, že se vyváží malé procento těchto jímek, zbytek končí v podzemních vodách, v lepším případě alespoň formou zálivky. Z tohoto pohledu je určitá kontrola na místě. Ovšem ten skutečný problém nastane, když všichni začnou tuto povinnost plnit. V tu chvíli nebude k dispozici fekální doprava k vyvážení žump ani dostatečné množství stávajících ČOV k příjmu těchto vod a lidé budou přímo nuceni k vybudování domovních ČOV, které ovšem nelze vybudovat úplně všude a rozhodně se to nestane hned. Zde bych navrhoval trochu pozdržet uplatňování vyplývajících sankcí, aby si lidé mohli přebudovat systémy nakládání s odpadní vodou a ti, kteří si musí nebo chtějí nechat žumpu, předem v poklidu zajistili legální a reálný způsob. Vím, že by to lidé měli mít zajištěné již dnes, protože to je součástí legislativy mnoho let, ale s ohledem na realitu by to přineslo klidnější průběh změny.

Jaký byl z Vašeho pohledu nejvýznamnější počin k ochraně vod v ČR? Nebo ho teprve očekáváte?

Velmi prospěšný byl slib EU o výrazném zlepšení jakosti našich povrchových vod. Na jeho základě k nám na čištění odpadních vod doputovalo a stále putuje mnoho prostředků pro hromadnou výstavbu ČOV. Již nyní je patrné, že dochází ke zlepšení povrchových vod v běžně sledovaných ukazatelích. Bohužel současně s centralizací odvádění odpadních vod přímo do vod povrchových, dochází i ke zvětšování koncentrací nežádoucích látek v podobě detergentů chemických látek, léčiv, hormonů, atd, což jsou látky, které se hromadí v minulosti neřešily, ale nyní jsou v procesu hledání řešení. Z mého pohledu je opět nejjednodušší omezit v přípravných určených ke styku s vodou chemické látky, které nejsou

biologicky rozložitelné, omezit hormonální antikoncepci z módního doplňku, na případy, kdy to ženy opravdu potřebují ze zdravotních důvodů. Vyřešit pracovní podmínky tak, aby lidé nemuseli ze stresu brát prášky na bolest hlavy a antidepresiva atd. Následek nám vždy krásně pouze ukazuje, že se po cestě stala nedopatřením chyba a nepotřebuje sám vyřešit. Následek nám pomáhá najít vždy jen příčinu a její řešení a nikdy není problémem samotným.

Z tohoto pohledu jsou bezpečnější decentralizované systémy, které se většinou praktikují pouze u malých a plošně roztroušených zdrojů znečištění, ale i tak bychom je měli více podporovat tam, kde to podmínky umožňují, protože výrazně odlehčí povrchovým tokům.

Z pohledu očekávané ochrany vod v ČR, čekám na změnu zemědělství a lesnictví celkově. Doufám, že změna započne u jednotlivých subjektů dobrovolně, že jim dojde, že dobré řemeslo by nemělo ubližovat všemu kolem sebe, včetně jich samotných. Komunistický přístup k půdě byl bohužel příliš omezený, což je v podstatě hlavní rys komunismu a tak to mají současní zemědělci a hospodáři velmi těžké, aby postupně napravili chyby svých předchůdců, protože se na ty špatné postupy upravit následně i trh a všechna související odvětví. S ohledem na propojenost této problematiky je třeba, abychom se do nápravy zapojili všichni, každý svým drobným dílem.

Od nákupu bezobalových produktů, ekologických produktů, které minimalizovaly množství nežádoucích chemických přísad, po rozumné snížení konzumace masa a mléčných výrobků, aby se následně mohly omezit intenzivní chovy a provozy, které neberou ohledy na to, že jsou závislé na dalších živých bytostech, které si zaslouží naší úctu a poděkování. Souhrnně upřednostnění místních produktů ekologického zemědělství, které se vzdává nadopovaných výnosů a začíná vnímat své okolí, které se tím stává jejich součástí, je velmi zdravou cestou k napravení současné situace.

Kořenová čistíčka odpadních vod - je lokalita či odvětví kde byste ji nedoporučil a z jakého důvodu?

Každá kořenová čistírna se musí navrhnut na individuální potřebu. Nikdy nelze kopírovat kořenovou čistírnu z jiného provozu na naši konkrétní situaci. Pokud je produkovaná odpadní voda nevhodná pro přírodní procesy, tak ji lze často předpřipravit, aby ji bylo možné dále vypustit na kořenovou čistírnu a dosáhl jsme zamýšleného efektu. U zemědělských a průmyslových provozů je třeba vždy vypracovat provozní plán a specifikovat množství a jakost použitých vod v průběhu každého procesu a následně i celkově.

S ohledem na množství druhů odpadních vod lze pouze upozornit na některé provozy, jako třeba pekárny, kde se mouka v odpadní vodě stává doslova lepidlem na povrchu filtrační náplně. U provozů s produkcí slané vody, zase nelze aplikovat anaerobní zatopené systémy kořenových filtrů, protože by se postupně proměnily v mořskou vodu. Toto se týká mlékárenské výroby např. u výroby slaných sýrů a částečně i masné produkce. Pro tyto specifické produkce se využívají samostatné oddělené nádrže na tuto část odpadních vod a případně jiné nakládání s nimi.

Je dnes legislativně možné vystavět kořenovou čistíčku odpadních vod u farmy s mlékárenským provozem či u stáji s masným skotem v ČR?

Ano lze. Oba tyto provozy ovšem produkují pestřejší směs odpadních vod a je

potřeba pečlivý návrh s ohledem na skutečný i výhledový provoz. Dále je třeba, aby v okolí farmy byla vhodná vodoteč, do které půjde vyčištěné odpadní vody vypouštět, protože do vsaku tyto vody většinou nelze povolit. Pokud by provoz generoval

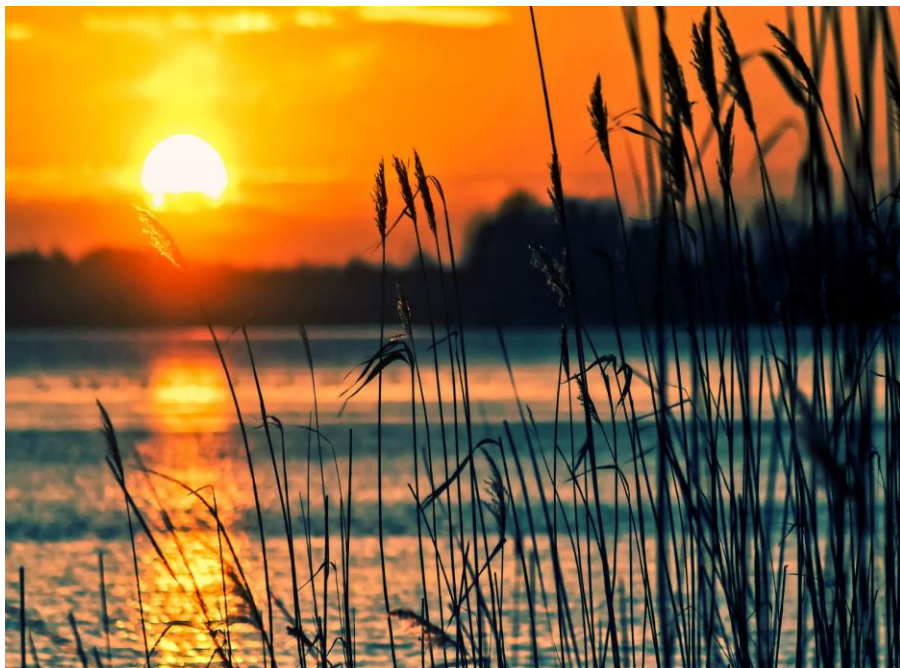
nějakou nežádoucí látku, která by bránila vydání příslušného povolení, tak ji lze v provozu předem separovat a vyřešit ji individuálně. Zabývá se tím již v předchozí otázce. Obecně lze vyčistit většinu produkovaných odpadních vod a některé lze dokonce po vyčištění využívat následně jako vodu užitkovou. Splaškové odpadní vody ze sociálního zázemí jednotlivých provozů jsou vždy vody nejsnáze vyčistitelné a často potřebné jako zdroj živin pro proces biologického čištění oplachových a málo organicky znečištěných odpadních vod. Více problematické jsou odpadní vody obsahující tuky a oleje, které je nutné separovat předem, než je pustíme na samotnou konstrukci KČOV.

Kolik taková kořenová čistíčka odpadních vod zabere prostoru? Jaké jsou cenové náklady?

Dimenzování a následný cenový propočet pořizovacích a provozních nákladů nelze bohužel předem stanovit nějakým odhadem. KČOV se dimenzuje vždy přesně na míru a plně v závislosti na konkrétním provozu a druhu vypouštěných odpadních vod. Pokud si budete vybírat projekční firmu, tak doporučuji si předem nechat vypracovat studii proveditelnosti, která bude obsahovat podrobný rozpis Vašeho provozu, specifikaci vypouštěných látek, rozborů stávající vod ve vašich současných bezodtokých jímkách a následné návrhy řešení. Ta mohou již obsahovat přírodní i technologické postupy, dle konkrétního provozu. Součástí této studie již budou i cenové propočty pro navržená konkrétní řešení.

Co je tedy potřeba zajistit, aby vše bylo v souladu se zákonnými požadavky?

Legislativně se bude jednat o novostavbu ČOV, která se dnes ideálně povoluje ve sloučeném územním a stavebním řízení a dále o povolení k vypouštění do vod povrchových. Od počátků projektových prací po získání příslušných povolení, bych si

rezervoval cca 4-6 měsíců.

Výstavbu nelze provádět pouze svépomocí, ale může být prováděna v součinnosti s odbornou firmou, která má akreditaci na vodní stavby.

Existuje farma, kde by využívali kořenovou čistíčku odpadních vod?

Od roku 2011 má farma v obci Chrámce kořenovou čistírnu, která byla koncipována na vyvážení odpadních vod z chovu ovcí, výroby vína, lihovin, zavařenin a splaškových vod z obytných objektů a žump. Celá ČOV byla součástí výzkumného grantu, který sledoval a zaznamenával celý proces i následný vliv vypouštěných odpadních vod na recipient, včetně

vlivu na vodní organismy a vodní rostliny. KČOV zvládla veškeré kombinace, které se na ni vyvážely. Bylo pouze zapotřebí vhodného míchání dílčích technologických vod např. louhu s jinými vodami, které pomohly neutralizovat pH.

Od roku 2013 má zemědělské družstvo v obci Malonty vybudovanou první etapu kořenové čistírny pro novou výrobu sýrů. Celá konstrukce KČOV je koncipována pro provoz masné výroby, výrobu sýrů a vod splaškových z obytných částí. V současné době je vybudována část KČOV pouze pro výrobu sýrů a jejího sociálního zázemí.

Důležité je zdůraznit, že problematika sucha není dána pouze suchem.... Často se uvádí, že je to dědictví z období 1948–89. Toto samozřejmě mělo výrazný vliv, ovšem nelze vše svádět na něj.“

Dalším, kdo nám poskytl rozhovor je pokračovatel rodinné tradice, který se zabývá zejména problematikou chorob a škůdců v zemědělství. Níže si o něm přečtěte více.

Můžete nám v krátkosti říci něco o tom, čím se zabýváte a jak jste se k tomu dostal?

V současnosti se zabývám zejména prognózou a signalizací ošetření proti chorobám a škůdcům. V této problematice pokračuji v rodinné tradici v práci mého tatínka Ing. Antonína Mušky (1934–2014), který je autorem metod pro předpověď výskytu některých chorob a škůdců v zemědělství. Tyto se využívají jak v integrovaném, tak i ekologickém a biodynamickém způsobu pěstování. Tatínek působil na ÚKZÚZ Brno, ÚKSÚP Bratislava. Velmi důležitá pro něj byla práce jako agronom specialista pro ochranu a výživu rostlin na ŠM Hubice (okres Dunajská Streda). Po odchodu do důchodu měl také soukromou poradenskou praxi. Jsem velmi rád, že obě naše děti Anna i Antonín pokračují v rodinné tradici na MENDELU Brno, kde studují rostlinolékařství.

Vystudoval jsem SZTŠ v Brně Bohunicích a fyto techniku na agronomické fakultě VŠZ Brno. Mám také tři roky praxe jako zahradník v okrasných školkách, sadovnické skupině a ve sklenících růží. Rok jsem pracoval s tatínkem na ÚKSÚP Bratislava. Dále na ÚKZÚZ Brno na testování zoocidních přípravků a postregistrační kontrole používání přípravků na ochranu rostlin. Od roku 2009 mám soukromou poradenskou praxi v zemědělství. Zabývám se také ekologickým zemědělstvím, historií zemědělství, registrací přípravků na ochranu rostlin. Mám řadu přednášek doma i v zahraničí. Spolupracuji s univerzitami například MENDELU Brno (Dr. Dryšlová, prof. Pavloušek, Doc. Cerkal a další).

Jaké jsou Vaše koníčky?

Z koníčků bych uvedl historii, kde pokračuji v další rodinné tradici. Maminka i babička byly učitelkami dějepisu. Působím také jako průvodce v turistice. Mám také oficiální průvodcovské zkoušky. Rád čtu nejen

zemědělskou problematiku. Moji oblíbení autoři jsou Miroslav Horníček, dále P. Prokop Siostrzonek OSB, který je arcipatem benediktinského kláštera v Praze-Břevnově a to zejména jeho knihu Osudy. Dovoluji si také upozornit na dílo J. W. Goetheho, který se také mimo jiné zabýval přírodními vědami. Ve svém archivu mám zemědělskou literaturu od roku 1871. Mám zde řadu knih po rodičích. Jsem jim velmi vděčný, že mi neustále zdůrazňovali starou židovskou moudrost, že vzdělání, věda, bez praxe je mrtvá a bezcenná.

Z dalších zájmů je to sbírání „angličáků“. Za jeden z nejceněnějších modelů považuji Zetor 55 II z Velké Británie, který na svoji dobu měl nadčasovou konstrukci kabiny. Dále poštovní známky.

Jste akreditovaný poradce v MZe ČR. Můžete nám přiblížit, jak konkrétně můžete zemědělcům pomoci?

Jsem akreditovaným poradcem MZe ČR v oblasti zemědělství, podoblast rostlinná výroba od roku 2009. Zde bych velmi rád vyzdvihl UZEI Praha, pod který jako poradci spadáme. Připravuje pro nás různá školení a mnoho dalšího.

Toto poradenství mi velmi pomáhá orientovat se v problematice zákonných předpisů zejména Cross-compliance, DZES, PPH, AEO atd. Díky tomuto mohu poskytovat poradenství v této oblasti dle aktuální situace. Bohužel u nás se předpisy nejen v zemědělství velmi rychle mění. Často vydaná novela již v době svého vydání není platná. Bez akreditovaného poradenství bych se v této oblasti nemohl orientovat a poradenství poskytovat.

Velmi cenné je pro mne také členství v Komoře zemědělských poradců České republiky, které je pro mne velmi důležitou nadstavbou. Zde bych velmi rád zdůraznil spolupráci s jejím předsedou Ing. Karlem Vítkem, CSc.

Dozvěděli jsme se, že sám pracujete na pokusech s biologickými přípravky na ochranu rostlin. Snažíte se najít nové možnosti za dnes hojně zmiňované glyfosáty?

Tyto pokusy dělám se synem v Rokytnici nad Rokytnou (okres Třebíč), kde pokračuji v rodinné tradici mého tatínka. Tyto pokusy děláme například s huminovými látkami. Zde se nám potvrdily zkušenosti profesora Karlovy univerzity Silvestra Práta (1895–1990), který ve své knize Humus a jeho význam uvádí, že pokud se aplikuje humus za nevhodných klimatických podmínek má tato aplikace naopak negativní vliv. Snižuje výnos a prodlužuje se vegetace.

Důležité je zdůraznit, že cílem biologických přípravků by mělo být zejména vytvořit optimální podmínky pro rozvoj rostlin a tím omezit negativní vliv škodlivých činitelů. Souhlasím s ideou, kterou mimo jiné uvádí biodynamické zemědělství. Nehnojíme rostlinu, ale půdu. Pouze zdravá půda poskytne podmínky pro rozvoj zdravé rostliny a ty následně zdravé produkty.

Ekologické zemědělství je mi blízké však nejen v této problematice, vždy hledám přednosti i nedostatky. Vždyť již Aristoteles ve své Metafyzice řekl „Kdo se snaží poučit, musí především pochybovat, neboť pochybnosti ducha vedou ke zjevení pravdy“. Biologické přípravky mají někdy kratší biologickou účinnost. Je nutné častěji ošetřovat a tím se zvyšují náklady, utužení půdy.

K otázce náhrady glyfosátu lze uvést, že jednou z možností by mohlo být využívání mezplodin. V pokuse jsme testovali svazenu vratičolistou a její vliv na výskyt plevelů. Tato je velmi názorným příkladem výše uvedených protikladů. Mohu potvrdit z našich pokusů, že výrazně potlačuje plevel. Ovšem sama může být a je také významným plevellem. Pro objektivní hodnocení pokusů je nutné vycházet z meteorologické situace v daném roce. Zde využívám automatickou meteorologickou stanici od firmy Agdata, se kterou jsem velmi spokojen (viz obrázek níže).

Zde bych si dovolil také doplnit Váš dotaz k mým zálibám. Rokytnice nad Rokytnou je pro mne nejen možností pokusů, zdrojem praktických zkušeností, zejména však místem aktivního odpočinku. Mám zde svůj nejlepší „televizní program“!!! Vezmu si rybářskou židličku na zahradu a dívám se na drůbež pana souseda. Slepice, husy a kačeny. Sleduji tato krásná boží stvoření. Nejraději mám slepici, která k nám pravidelně „přelétá“ na

zahradu. U druhého pana souseda se synem dělám pokusy v révě vinné. Také jsme získali hodně informací o včelách, protože pan soused včelaří. Musím zde poděkovat oběma sousedům, jsou našimi anděly strážnými. Pokud potřebujeme, vždy nám pomohou a hlídají naši „luftáckou“ chalupu.

Dovoluji si Vás pozvat k nám do Sitařova (lidový název naší obce – máme u nás tradici sitařství). Máme co nabídnout!! Koupaliště s vynikající restaurací. Naši hasiči pravidelně ve spolupráci s místními organizacemi pořádají Rokytnické galeje, které jsou modifikací disciplín TFA. Velmi populární je „Rokytná fest“. Novou tradicí je burza všeho možného, která v roce 2019 bude 28.4. a 15.9. V čase vánočním adventní dostaveníčko, vánoční trhy, silvestrovský výšlap na rozhlednu Mařenku. Máme několik hudebních skupin dechovku, hudební skupiny rocko é a chrámový sbor. Samozřejmě místní Sokol, myslivecké sdružení, knihovnu. Velmi aktivní jsou mateřská a základní škola. Rád bych Vás také pozval do

Třebíče, kde je jediné židovské město na seznamu UNESCO mimo stát Izrael, zámek Jaroměřice nad Rokytnou a řadu krásných míst.

Dovolují si také uvést něco osobního. Maminka byla z nedalekých Okříšek. Oba rodiče jsou pochováni na našem hřbitově v Rokytnici. Pokud mi čas dovolí, navštívím také utkání místního fotbalového klubu. Zde mne jeden starší pán oslovuje Tondo, jak se jmenoval můj tatínek. V tomto kraji mám svoje kořeny a považuji se za „Třebíčáka“ narozeného v Brně.

Zemědělec, který nebude používat glyfosáty, má nyní možnost nějaké „náhražky“? A případně dokážete říci o kolik procent klesne jeho úroda v situaci, kdy nebude aplikován glyfosát?

Vaše otázka je velmi aktuální. Nelze na ni odpovědět jednoznačně, záleží na průběhu daného roku. Často se uvádí využití horké vody. Je to ovšem skutečně tak ekologické? Zejména při dnešním nedostatku vody. Nebude nutné více pojezdu na poli? Jaká je biologická účinnost těchto náhrad? Kdo zaplatí zemědělcům vyšší náklady? Tímto se sníží jeho konkurenceschopnost. Na základě čeho o tomto omezení bylo rozhodnuto? Ptal se někdo zemědělců? Ti, co rozhodovali, pracovali někdy v zemědělství? Nelze opomenout, že používání chemických přípravků na ochranu rostlin se rozšířilo mimo jiné vzhledem k nedostatku pracovních sil v zemědělství. Toto je dle mého názoru jeden z největších problémů současného zemědělství.

Další věc, které vůbec nerozumím. Pokud EU omezuje a

výhledově zakazuje používání glyfosátu, neměly by se na její území dovážet suroviny z geneticky modifikovaných rostlin (kukuřice, sója). Ovšem nejde pouze o tuto látku. Tropické ovoce je často ošetřováno účinnými látkami, které jsou v Evropě dávno zakázány, například DDT a další.

Co si myslíte o problematice sucha u nás? Pokud nadále bude přetrvávat a tyto předpoklady potvrdili i vědci (Cílek, Trnka, Žalud atd.).

Může se z Vašeho pohledu na něj české zemědělství připravit? Nebo existuje odvětví, které už tyto kroky začalo dělat?

K výše uvedeným jménům si dovoluji připojit ještě RNDr. Ing. Jaroslava Rožnovského, CSc. z ČHMÚ Brno se kterým dlouhodobě spolupracuji. Důležité je zdůraznit, že problematika sucha není dána pouze suchem. Bohužel jsme svým konáním co nejvíce pomohly, aby se v co největší míře a nejlépe hned projevil jeho negativní dopady.

Často se uvádí, že je to dědictví z období 1948-89. Toto samozřejmě mělo výrazný vliv, ovšem nelze vše svádět na něj. Máme téměř 30 let od změny. Osevní postupy neexistují, máme pouze sledy. Stavby skotu jsou na

minimu, nehnojíme organicky. Když jsem studoval na zahradnické střední škole v Brně učili nás, že v Modřicích, Želešicích jsou nejlepší nenahraditelné zahradnické půdy. Dnes tam jsou velmi „potřebné“ supermarkety. Dovolují si upozornit na kolegu Vítka. „Vše pro půdu – Zemědělská půda je základem udržitelnosti života“, kterou vydala Komora zemědělských poradců ve spolupráci s MZe ČR. Uvádí se zde, že jsme zabrali resp. zničili v letech 1989-2017 807 000 ha půdy.

„Jediným možným receptem je návrat k selskému rozumu, k tomu, co znali naši předkové“

Velmi často s despektem mluvím o barokních sedlácích. Kdyby však viděli co děláme, tak by se divili!!!! Jedinou možností je návrat ke kořenům. Samozřejmě zemědělec musí pěstovat to, co prodá. Ovšem pokud to půjde takto dále, nevypěstuje ani to, co prodá. Dle mého názoru by zde měly daleko lépe fungovat dotace, které by tato opatření pro ochranu půdy podporovaly. Jako příklad správné praxe lze již uvést hospodaře, kteří na svých pozemcích vybudovali mokřady, zatravnili půdu a vytvořili.

Řekněte nám něco blíže k Vašemu zaměření v rámci Integrované ochrany rostlin?

V integrované ochraně se zaměřuji na praktické využití optimalizace používání přípravků na ochranu rostlin. Zde navazuji nejen na práci mého tatínka, ale také na tradici bývalého Československa. Zde bych rád

jmenoval zejména Doc. Drachovskou-Šimanovou, Doc. Zachu, prof. Baudyše a mnoho dalších.

V rámci integrované ochrany dělám pro zemědělce prognózu a signalizaci ošetření některých škodlivých činitelů v polních plodinách (ozimá pšenice, brambor, slunečnice, řepa cukrová), zelenině (okurka, rajčata, cibule), v ovocných stromech (jablono, višeno, třešeno, meruňka, broskev) a dále také v révě vinné.

Pravidelně také zveřejňuji v odborném tisku spolu s našimi dětmi prognózu rojení chrousta obecného a škodlivost jeho ponrav. Jedná se o naši významnou tradici. Tatínek tuto problematiku zpracoval v roce 1975. Bývalé Československo bylo teprve čtvrtou zemí v Evropě, kde tato předpověď byla zpracována. Já jsem tuto problematiku prezentoval na konferenci v Innsbrucku v roce 2004 a následně publikoval v Německu. Syn Antonín pokračuje také v „Chroustové rodinné tradici“ a na XXI. České a Slovenské konferenci o ochraně rostlin, která se konala 5.– 6.9.2018 v Brně, prezentoval svoji práci o chroustu obecném.

Dle metod, kterých využívám, lze také stanovit optimální termín aplikace dusíkatých a

organických hnojiv. Dále lze orientačně stanovit intenzitu sucha. Samozřejmě se také zabývám zákonnými předpisy v rámci integrované ochrany.

Na jaké bázi spolupracujete s vinaři? Jak jste se dostal ke spolupráci s nimi?

S vinaři spolupracuji od roku 2012, kdy jsem převzal firmu po tatínkovi. Výhodou oproti konkurenci pro uživatele je pravidelný týdenní servis v sezoně. Emailem jsou zasílány úhrny srážek, fenologie, zdravotní stav a provedená ošetření. Na základě uvedeného je vypracována předpověď, která je také konzultována telefonicky. Samozřejmě jsou konzultace, kdykoliv je to potřeba. Oproti jiným metodám je také důležité zdůraznit, že pro každou lokalitu je vypracována jiná křivka na základě které se zpracovává prognóza.

Výhodou je také, že tyto grafy mohou být využívány i následně. V archivu mám k dispozici grafy od roku 1961 do současnosti. To mi umožňuje hledat možnosti prognózy u dalších škodlivých činitelů. V současnosti se ve spolupráci s Ing. Kratochvílem zabývám zavíječem kukuřičným. Je zde také možnost zpětně určit

intenzitu výskytu například plísně bramborové. Takto tatínek zpětně zpracoval meteo z Norska z roku 1969. Tato data získal od Dr. Erlinga Försunda. Vypracované zhodnocení plně odpovídalo skutečnému průběhu. Metoda Ing. Antonína Mušky je dokladem toho, že co je jednoduché může být i vědecké.

Metoda je využívána řadou zemědělských podniků, nejen vinařů. Metoda je využívána ve všech systémech pěstování konvenčním, integrovaném a ekologickém a rozšířila se i na Slovensko. Metodu využívají také zahrádkáři atd.

Výše uvedené metody využívají poznatky našich předků. Tyto jsou bohužel dnes často i záměrně přehlíženy. Toto zapomínání ovšem není nic nového.

Dovoluji si citovat Plinia staršího (23-79): „Vždyť nesmí se pátrat jen po novějších vynálezech, ale i po tom co vynalezli lidé šerého dávnověku a co nebylo uchováno v paměti při dalším rozvoji.“

Ne vždy si soused koupí jogurt od místního farmáře, a to i v Rakousku

V rámci návštěvy kolegů z Rakouska, se nám podařilo zajistit rozhovor s odborníkem na marketing a dodavatelsko-odběratelské vztahy. Zastupuje rakouské zemědělce v Bruselu, školí novinky z legislativy a konzultuje s nimi problémy, jež je trápí. V rámci tohoto rozhovoru, jsme se zeptali na obecné otázky, ale i na zkušenosti rakouských farmářů, kteří prodávají ze dvora.

Můžete nám stručně říci, koho konkrétně zastupujete a o jakou problematiku se zajímáte?

Sám pracuji pro organizaci, která zastupuje zemědělce (Austrian Chamber of Agriculture). Oblast, kterou mám na starost je právě poradenství pro zemědělce v oblasti odběratelsko-dodavatelských vztahů. Řeším problematiku odbytových družstev, a to jak horizontální spolupráci (zemědělci), tak i vertikální (prvovýrobce, zpracovatel, distributor, prodejce) a marketing. Často řeším také problematiku prodeje výrobků ze dvora nebo projekty jako je MLÉKO A OVOCE DO ŠKOL.

Jak často se setkáváte se zemědělci a jak často řešíte spíše byrokracii?

Tak samozřejmě, interakce s našimi zemědělci je prioritou, abychom mohli prosazovat jejich zájmy. Nyní trávím většinu času s legislativou, tím Vám tedy odpovídám i otázku, jak často řeším byrokracii. Jelikož naše organizace pořádá také školicí kurzy, zemědělci od nás dostávají aktuality a nemusí pak osobně každý sám studovat jednotlivé nařízení a předpisy.

Řeknete nám tedy zkušenosti s Vaším posledním klientem?

Ano, jistě, jednalo se o zemědělce, který je zapojen do projektu mléko do škol. Probírali jsme jednotlivá úskalí, které aktuálně řeší.

Můžete nám prozradit více?

No v Rakousku, je tento projekt závislý často na samotných učitelích či správcích jídelen. Pokud tedy oni nechtějí přijímat „objednávky“ od dětí a řešit tuto agendu, často školy přestávají spolupracovat. Novinkou, kterou jsme řešili je postoj některých ředitelů škol, které toto zatěžuje a často zakážou konzumaci jiných nápojů ve škole kromě vody, tedy tento zákaz platí i na mléko. Samozřejmě je zde i aktualizace legislativy, která stanovuje optimální teplotu přepravy a konzumace těchto nápojů a její úpravy.

Pokud tedy tento zemědělec vyrábí mléko a mléčné výrobky do škol a školek, jak řeší prodej o prázdninách?

Tak pokud už je v projektu déle zapojen, tak je připraven. Například mohou využít prodeje ze dvora či v tomto konkrétním případě, kdy Vídeň není až tak vzdálená je možné v tomto období dovážet produkty do některého z obchodů.

A jaké mají zkušenosti s prodejem ze dvora?

Je to dvousečné. Je pravda, že pokud si pořídíte automat, lze prodávat 24 hodin denně. Což se Vám vyplatí, pokud jste v oblasti blízko silnice se zvýšeným provozem. Zároveň máte alespoň částečně zajištěnou reklamu tak, aby o Vás věděli. Často se zemědělci potýkají s tím, že lidé z blízkého okolí jejich produkty nenakupují a klientela je spíš z větších měst.

Věřím, že díky prázdninám může být větší příliv návštěvníků, a tedy klientů pro tohoto zemědělce, ale ne všichni bydlí u dálnic, jak to dělají ostatní?

No, tak kupříkladu na to slouží odbytová družstva – ty tedy nevykupují zpracované produkty. A jedním z výhod okolí velkoměst např. Vídně, je to, že dané období mohou nabízet zboží např. přes obchodní řetězce či farmářské prodejny.

„Jsme přesvědčeni, že se u nás dá hospodařit i bez umělých hnojiv a postřiků. Líbí se nám koloběh zdravá půda, zdravá zvířata, zdraví lidé.“

V tomto článku se podíváme na biofarmu, kde majitelům záleží na tom, jak se chovají k přírodě, jak pečují o půdu a jaké produkty prodávají svým zákazníkům. Vydali jsme se do Hanušovic, malebného podhůří Jeseníků. Kde nás přivítal pan Winter s ochutnávkou vlastních klobásek a suchého salámu samozřejmě připravených dle originální receptury.

Představte nám v krátkosti Vaši farmu?

Rozloha farmy je 900 ha, z toho jen pastevních areálů je kolem 500 ha v devíti katastrálních územích kolem Hanušovic. Pastevním způsobem chovu umožňují farmáři zvířatům jejich přirozené chování, pohyb venku, zdravý růst, vývoj a reprodukci. Předmětem chovu jsou krávy bez tržní produkce mléka a koně plemene Welsh Cob. Zásahy člověka přicházejí jen minimálně a na pastvinách jsou zachovány ekologicky stabilizující prvky, jako jsou meze nebo remízky.

Co můžete na farmě ochutnat?

Firma je nositelem certifikátu hospodaření a chovu v biokvalitě a regionální značky, Jeseníky – originální produkt. Na to

navazuje i produkce. Na místních jatkách tak vznikají jedinečné bioprodukty z hovězího masa, které si můžete přímo na místě zakoupit nebo nechat v rámci Olomouckého kraje, Brna a Prahy dovézt až domů. V nabídce je maso čtyři týdny vyzrálé, dále klobásky, salámy, špekáčky, párky, nebo krmené maso pro psy a kočky.

Proč jste se rozhodli pro certifikovanou bioprodukcí a jak vnímáte hospodaření s půdou ve vašem kraji?

Pro certifikovanou bioprodukcí jsme se rozhodli z jednoho prostého důvodu. Jsme zastánci zdravého životního stylu a jsme přesvědčeni, že v podhůří Jeseníků se dá hospodařit i bez umělých hnojiv a postřiků. Do půdy by měla přijít jen organická hmota, tedy kravský hnůj. Nikoli umělá hnojiva. Líbí se nám koloběh zdravá půda, zdravá zvířata,

zdraví lidé... Dá se přece říci, že ekologicky hospodařili téměř všichni naši předci před více jak 100 lety. Jen tomu tak neříkali.

photo: pavlmarcek

Co nejvíce láká návštěvníky na vaši farmu?

Návštěvníci k nám chodí hojně. Někteří mají zájem jen tak pozorovat volně pasoucí se krávy s telaty nebo koně. Exkurze ze škol a školek zajímá kromě živočišné výroby i zemědělská technika. Kromě toho k nám jezdí i odborná veřejnost na exkurze do našich jatek a bourárny.

Farmu chtěla i proto, aby její děti vyrůstaly ve smysluplném prostředí. „Tuto práci musí dělat člověk především protože ho to baví.“

Rozhovor s majitelkou kozí farmy, kde se hospodaří v bio kvalitě a své výrobky se snaží prodávat sami. Místní kozy si užívají nejenom péče svých majitelů, ale i zelených pastvin a čerstvého vzduchu. Všechny jejich produkty podléhají přísným kritériím kvality BIO. A jelikož se jedná o navštěvované místo turisty, farma má pro zájemce připravené i ubytování. Majitelka se s námi podělila o zkušenosti s marketingem a vzděláváním okolních obyvatel i školáků.

*Můžete nám říci něco o Vašem podnikání?
Proč jste si vybral/a právě toto odvětví zemědělství?*

Zemědělství jsem si vybrala, protože mne vždy lákal koncept prvovýroby. Vytvářet hodnotu od prvopočátku, na rozdíl od opracování surovin či přeprave. Živočišnou výrobu jsem si vybrala samozřejmě díky podhorské lokalitě, ale také jsem vždy měla ke zvířatům jakýsi vrozený cit, i přes to že jsem vyrostla ve městě. Kozy jsem si vybrala konkrétně ze dvou důvodů. Zaprvé protože s kozou si i jako žena poradím od manipulace se zvířetem, přes zootechnické zákroky až po domácí porážku na rozdíl od býka či jalovice, a protože v lokalitě žádná kozí farma nebyla. V potaz jsem vzala i dnešní trend zdravé výživy.

Jaký byl Váš nejkrásnější či nejprekvapivější zážitek v práci?

Krásné či překvapivé zážitky jsou téměř na denním pořádku, protože kozy jsou celkem přemýšlivá zvířata. Letos jedna kozička překonala ve stáji hrazení několika kotců a vyskočila oknem ven. Nejhezčí období ve stáji jsou únorové porody, kdy míváme cca 100 nových přírůstků během pár týdnů.

Jak často máte dovolenou?

Dovolenou si беру během ledna, kdy jsou kozy zasušené, v poslední fázi březosti. Mám celkem zodpovědné spolupracovníky, takže zadám krmnou dávku a odjedu většinou někam hodně daleko abych opravdu nebyla dostupná a mohla po celoročním vypětí načerpat nové síly.

Budete se snažit, aby vaše děti pokračovaly ve Vaší práci?

Farmu jsem chtěla i pro to, aby mé děti vyrůstaly ve smysluplném prostředí a naučily se zodpovědnému přístupu k povinnostem. Na farmě mi děti plnohodnotně pomáhaly od svých dvanácti let a myslím si, že se mi podařilo z nich vychovat myslící zodpovědné mladé lidi. Nicméně nutit je farmařit nebudu. Tuto práci musí dělat člověk především protože ho to baví. Pro peníze nebo pro slávu to není to pravé odvětví.

Jak využíváte dotace z PRV v dnešním roce oproti letům minulým?

Dotace PRV jsme v minulých letech čerpali a farmu jsme zhruba funkčně vybavili. Nicméně díky náročnosti administrace žádosti, již do budoucna žádat neplánuji.

Jaké dotace by Vám nejvíce pomohly v dalších letech?

Bohužel, lidská práce v řemeslném zpracování prvovýroby není řádně ohodnocena. Prodej našich výrobků nám poskytuje prostředky na minimální, nebo sub minimální hodinové mzdy.

Nejvíce by nám pomohly dotace na pracovní sílu. Například pomoc se sociálními a zdravotními náklady zaměstnanců by byl pro náš mikro podnik velká pomoc. Letos jsme měli pomoc od Ministerstva zemědělství s organizací marketingové akce poznej svého farmáře, a marketingové akce exkurze pro školy. To bylo velmi přínosné, protože marketing farmy je pro prodej výrobků ze dvora klíčový.

Co je pro Vás nejtěživějším problémem v letošním roce? A stát Vám s tímto problémem pomáhá?

Sucho jsme letos na Valašsku neměli, takže letos nás toto nepálí. Celý rok jsme však bojovali s nedostatkem zaměstnanců. Traktoristu jsme například na letošní

sezonu vůbec nesehnali. A tak stroje pořízené s pomocí dotace PRV stály ladem.

V jakém rozsahu se zabýváte „BIO zemědělstvím“?

100 % bio produkce.

.....S.....
FARMÁŘSKÉ LISTY

Farmářské listy
- elektronický zpravodaj
Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů

Vydává ČMSZP, Slezská 100/7, 120 00 Praha 2

Kontakt: Ing. Karolína Menclová, ředitelka
Tel.: + 420 227 010 354
Email: info@cmszp.cz
web: www.cmszp.cz

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Použité fotografie jsou majetkem archivu ČMSZP nebo volně dostupných databází pokud není uvedeno jinak

Vydání periodika je v roce 2018 podpořeno dotací z Ministerstva zemědělství v rámci projektu Aktivní zemědělec.